

KGAGA YA PHETISO

Ke eng?

Kgafa ya Phetiso ke lekgetho le bang teng hodima boleng ba ntlo/moaho ofe kapa ofe o fumanweng ke motho ofe kapa ofe ka tsela ya transekshene kapa ka mokgwa ofe kapa ofe o mong. Moelelong wa Kgafa ya Phetiso, ka thepa re bolela mobu le tse ho ona mme di kenyeletse ditokelo tsa nnete tsa mobu, ditokelo tsa dimenerale, seabo kapa kgahleho "khampaning ya bodulo" kapa seabo khampaning ya karolelano ya boloko. Baemedi bohle ba molao ba sebetsanang le tsa phetiso ya thepa ba koptjwa ho ingodisa le SARS. [Boha tse ngata mona tse mabapi le boingodiso ba baemedi ba molao ba sebetsanang le tsa phetiso ya thepa.](#)

Tsena ke dikgahla tsa Kgafa ya Phetiso tse sebediswang thepeng e fumanweng **ka la kapa ka mora la 1 Tihakubele 2017**, mme di ama batho bohle (ho kenyeleditswe le Dikhampani, Dikoporasi tse Kwetsweng le Ditherasete):

BOLENG BA THEPA/NTLO (Ranta)	SEKGAHLA
0 – 900 000	0%
900 001 – 1 250 000	3% ya boleng bo ka hodimo ho R900 000
1 250 001 – 1 750 000	R10 500 + 6% ya boleng bo ka hodimo ho R 1 250 000
1 750 001 – 2 250 000	R40 500 + 8% ya boleng bo ka hodimo ho R 1 750 000
2 250 001 – 10 000 000	R80 500 +11% ya boleng bo ka hodimo ho R2 250 000
10 000 001 le ka hodimo	R933 000 + 13% ya boleng bo ka hodimo ho R10 000 000

[Ho fumana nalane ya dikgahla tobetsa mona.](#)

[Ho fumana lesedi le fetang lena mabapi le kgafa ya Ditherasete tobetsa mona.](#)

Keletso ya Bohlokwa: Nefatsa hore o sebedisa sekgahla se nepahetseng, ho itshetlehlwe hodima hore thepa/ntlo e fumanwe neng.

Ke mang ya lefang Kgafa ya Phetiso?

- **Bakeng sa phumano:**
Motho ya fumanang thepa/ntlo
- **Bakeng sa ditlohelo:**
Motho ya tla bang monyetleng kapa ya tlang ho tswelwa molemo ke kgahleho efe kapa efe ya ho sebedisa thepa/ntlo ena e tlhohetsweng.

Ho na le [mekgelo](#), [ho fumana dintlha tse ding tobetsa mona.](#)

Ke nehelana jwang ka Tsebahatso ya Kgafa ya Phetiso?

- Tsebahatso ya Kgafa ya Phetiso e ka nyhelwa ho SARS ka e nngwe ya ditsela tse latelang:
  - Ka [eFiling](#), kapa
  - Ka mekgwatshebetso ya phetiso ya thepa ya Mokga wa Boraro e mohahaneng le [eFiling](#).
- Ebang ho ka hlokeha ditokomane tsa tshetsetso, ho tla lebellwa hore Setsebi sa tsa phetiso ya matlo se di romelle ka tsela ya elektronike. Hang ha re kgotsofetse, kopo e tla tjhaelwa monwana. Ebang ho sa hlokehe tefo, mekgwatshebetso ka boona o tla ntsha rasiti ka mora ho tjhaelwa monwana.
- Ebang ho hlokeha tefo, Setsebi sa tsa phetiso ya matlo se tla etsa seo ka mokgwa wa elektronike mme ka mora moo ho tla ntshuwa rasiti.

- Ho eletswa hore mekga yohle e netefatse hore merero ya yona ya lekgetho e eme hantle ka ha diphetiso di sebediswa e le boiteko ba ho netefatsa boikobelo ho phatlalla le makgetho kaofela. Mohlala, ebang o sa ingodisa kapa o na le dikgutliso tsa lekgetho tse so kang di nyehelwa, o tla fuwa monyetla wa ho lokisa seo le SARS. Ebang tsena di sa rarollwe, ho tla nkuwa mehato ho netefatsa boikobelo mme sena se ka qetella se diehisitse phetiso ya ntlo. Mohato o mong o jwalo o ka nkuwang ke ho kgethwa ha Setsebi sa tsa phetiso ya matlo kapa motho ofe kapa ofe e mong jwalo ka akgente e fuweng taelo ya ho lefa SARS ho tswa merokotsong ya thekiso. Kgothaletso e nngwe hape ke hore o netefatse hore dintlha tsa hao (Nomoro ya ID, Lekgetho la Lekenomoro/ nomoro ya VAT) mekgwatshebetso di nepahetse ka ha dipheko di ka nna tsa baka ditehiso.
- Phepele e lefisiwang lekgetho ke phepele eo ho yona VAT e tlang ho lefisiwa ho latela sekgahla sa tlwaelo (se nyolohileng ho tloha ho 14% ho isa ho 15% ho tloha ka la 1 Mmesa 2018) kapa ka sekgahla sa zero (ha ho letho). Hore ho tle ho be le phepele e lefisiwang lekgetho (morekisi kapa mofetisi) o tlameha ho ba "morekisi" mme phepele ya ntlo/thepe e tlameha ho ba molemong wa ho tswelliswa pele ha "kgwebo".
- Phepele ya kgwebo kaofela ha yona mmoho le thepe yohle ya yona (ho kenyeditswe le thepe efe kapa efe e sa tsamayeng) ka "kgopolo ya hore tsohle di tla nne di tsamaye ho ya ka tlwaelo" e ka ba monyetleng wa tefiso ya lekgetho la phepele ya sekgahla sa zero (ha ho letho) ebang dipehelo tsohle tsa karolo ya 11(1)(e) tsa Molao wa VAT di kgotsofaditswe. Sheba [Interpretation Note 57: Sale of an enterprise or part thereof as a going concern and VAT News 15 - August 2000](#) (Tsebiso ya Botoloki ya 57: Thekiso ya kgwebo kapa karolo ya yona ka kgopolo ya hore tsohle di tla nne di tsamaye ho ya ka tlwaelo mmoho le VAT News 15 - Phato 2000) bakeng sa dintlha tse ding tse mabapi le sena.

E lokela ho leshwa neng?

Kgafa e lokela ho leshwa dikgweding tse tshela (6) ho tloha ka letsatsi la phumano. Ebang Kgafa ya Phetiso e sa leshwe nakong ena, ho tla ba le tswala e sebetswang ka 10% ka selemo bakeng sa kgwedi ka nngwe. Kgwedi e felletseng e sebetsa palo ho tloha ka letsatsi la pele ho tloha nakong ya ho fela ha dikgwedi tse 6 tsa ho se lefisiwa ha tswala.

Tswala e tla qala ho lefisiwa ho latela "nako e behilweng". Le ha ho le jwalo, dipehelo tsena tse itseng ha di a qala ka la 1 Mphalane 2012 ha Molao wa Tsamaiso ya Lekgetho o neng o qala ho sebetsa, empa di tla sebetsa ka tsela ya Phatlalatsa ya Bopresidente ka hara Koranta ya Mmuso hamoraonyana.

Hopola hore ho tse mabapi le dithekiso tse nang le dipehelo nako ya dikgwedi tse 6 e qala ho tloha ka letsatsi leo transekshene e etsahetseng ka lona (ke hore letsatsi la ho qetela la ho saenwa ha tumellano), mme e seng letsatsi leo kontraka e tlamang mekga ka lona (ke hore letsatsi leo ka lona dipehelo di ileng tsa kgotsofatswa ka lona).

Ho fumana [dikgahla tsa kotlo/tswala tobetsa mona](#).

E lokela ho leshwa jwang?

Ho tloha ka la 1 Mmesa 2011 Dikgafa tsohle tsa Phetiso di tlameha ho leshwa ka mokgwa wa elektronike ka [eFiling](#). Hangata sena se tla etswa ke Setsebi sa tsa phetiso ya matlo, se etsa sena boemong ba hao.